

Csicsmann László

Mumbai háttere és következményei

Amumbai merényletek és a három napig tartó túsdráma magyarázata kapcsán a szakértők nagy része a hivatalos indiai szervek érvelését osztja, mely szerint a támadás hátterében a hírhedt pakisztáni titkoszolgálat, az ISI állt. India igyekezett bizonyítékokat is felmutatni a pakisztáni kapcsolat alátámasztására: a merénylők az ország határain kívülről, hajóval érkeztek, és pandzsábi nyelven kommunikáltak. Az egyetlen elfogott terrorista elmondása szerint társai valamennyien pakisztáni állampolgárok voltak. A szakértők másik csoportja inkább a merénylet hátterének kettősségét hangsúlyozza, mondván: a Mumbai elleni terrortámadás egyrészt rárányítja a figyelmünket az indiai belső problémákra, különösen a hindu–muszlim ellentétre, másrészt a pakisztáni belpolitikai szereplők különös érdekeire. Jelen sorok szerzője az utóbbi álláspontot fogadja el.

Az elmúlt években, különösen 2001. szeptember 11. óta megsokszorozódott az Indiát ért terrormerényletek száma. Olyannyira, hogy az elkövetett merényletek számát tekintve Irak után világviszonylatban India lett a második ország. Az indiai hatóságok szerint az előző évek terrorizmusa mögött pakisztáni székhelyű szervezetek álltak. 2008 azonban gyökeres változást hozott: több olyan merényletre is sor került (májusban Dzsajpurban, júliusban Bangalore-ban és Ahmedabadban, szeptemberben Új-Delhi-ben), melyeket indiai muszlim csoportok követtek el. Ezek háttérben a 160 milliós muszlim kisebbség és a hindu többség között kiéleződő viszony áll.

Az 1980-as évek végétől Indiában felélénkült az a hindu nacionalista ideológia, amely

szakítani kívánt a Gandhi és Nehru filozófiájára építő indiai szekularizmussal. Bár India történetét hajlamosak vagyunk Európában a Gandhi-féle erőszakmentesség eszméje alapján mitizálni, az ország függetlenségének hajnalán, 1948-ban Mahatma Gandhit is egy szélsőséges hindu, a Nemzeti Önkéntesek Szövetségének egyik tagja ölte meg. Ugyanennek a szervezetnek a tagjai 1992-ben kalapácsokkal verték szét az ajodhjai Bábúr mecsetet. 2002-ben pedig hindu szélsőségesek kollektíven vonták felelősségre a muszlim közösséget Gudzsarat államban, miután néhány radikális felrobbantott egy hindukat szállító vonatot. Bár az indiai hatóságok Pakisztánt gyanúsították az India és Pakisztán között közlekedő vonat 2007-es felrobbantásával, a vizsgálatok kiderítették, hogy a merényletet egy hindu szélsőséges csoport követte el.

Noha a dél-ázsiai iszlám radikalizmus fellegvárának tartott Deoband városában működő szeminárium vezetői kijelentették, hogy az iszlám vallás nevében elítélik a terrorizmus valamennyi formáját, a Mumbai elleni merényletekben a deobandi iskola fegyveres csoportjai ettől még szerepet játszhattak. A legtöbb merényletet elkövető Indiai Mudzsahidok sem tettek le a dél-ázsiai iszlám kalifátus létrehozásának homályos céljáról. Emellett erőteljesen bírálják a jelenlegi indiai kormány nyíltan Amerika-barát politikáját is. Az elmúlt években jelentkező indiai iszlám radikalizmust tehát nemcsak a szomszédos Pakisztán exportálta, de háttérben mély társadalmi jellegű problémák is meghúzódnak, melyeket eddig még a jelenlegi kormány sem orvosolt Indiában. ■